

Stručni rad

POBOLJŠANJE SATI UČENJA KREATIVNIM POKRETOM

Jadranka Dimić Perković, unv. dipl. prof.

Osnovna škola Trnovo, Ljubljana, Slovenija

Sažetak:

Kretanje je prirodna potreba svakog čovjeka koja utječe na kvalitetu njegova života. Omogućuje zdravlje i utječe na razvoj psihičkog i fizičkog stanja pojedinca. Kretanje je vrlo važno za dijete, jer je to njegovo pravo i potreba. Želju za kretanjem potrebno je njegovati kod djeteta u ranoj dobi. Osim roditelja, važnu ulogu u tome imaju i učitelji, jer djeca svaki dan provode 6 sati ili više u školi. Brz i moderan način života smanjuje potrebu za kretanjem kod odraslih, a posljedično i kod djece, pa je uključivanje kretanja u učionicu od velike važnosti. U ovom ću članku dati neke ideje o tome, kako pokret uključiti u nastavu.

Ključne riječi: kretanje, učenici, zadovoljstvo, opuštenost, metoda poučavanja.

1. UVOD

U početku se kretanje tijekom satova koristilo tijekom časova tjelesnog ili kao opuštanje tijekom nastave ("minute za zdravlje"). Primijetila sam, da djeca sve teže sjede u školi, nemirna su i željno očekuju pauze ili čas tjelesnog. Moramo biti svjesni, da djeca ne uče samo glavom i rukama, već cijelim tijelom. Metoda, koja omogućuje učenje na ovaj način, je kreativni pokret. Kreativni pokret i na taj način učenje može se odvijati u svim predmetnim područjima, a ne samo u sportu.

Kreativni pokret je aktivan pristup učenju različitih sadržaja uz pomoć tijela.[1] Može se definirati kao pristup, u kojem je kretanje sredstvo za motiviranje, objašnjavanje ili realiziranje materijala za učenje. Uključivanje kretanja u učionicu doprinosi boljoj komunikaciji između učenika i nastavnika i boljoj radnoj aktivnosti. Kod djece utječe na razvoj kreativnosti, tjelesne kondicije i omogućuje fizičko i emocionalno opuštanje. Iznad svega, djeci nudi zadovoljstvo.

2. INTEGRIRANJE KRETANJA U LEKCIJE KAO KREATIVNI POKRET

Predajem djeci od 6 do 11 godina u osnovnoj školi. U svom radu već nekoliko godina koristim kreativni pokret. Navest ću nekoliko primjera, kako uključujem kreativno kretanje u različite predmete.

Na satovima **slovenskog jezika** kreativno kretanje koristim kao motivacijsko sredstvo prije čitanja umjetničkih tekstova ili čitanje poezije obogaćujem pokretom. Ako je cilj naučiti pjesmu napamet, učenici je pamte vrlo brzo, ako je recitacija dopunjena pokretom, koji naravno odgovara značenju riječi u pjesmi. Često poustavamo već raspravljani umjetnički tekst pokretom. Zajedno određujemo uloge izvođača u priči ili pjesmi, a uz glazbu pokrećemo cijelu priču, odlomak priče ili sadržaj pjesme. U nižim razredima koristimo slova za prikazivanje slova ili pisanje riječi. Rad se obavlja pojedinačno ili u parovima i grupama.

Sat matematike također se može obogatiti pokretom. Kretanjem u parovima pokazali smo zakrivljene i ravne linije i oblike. Nacrtali smo crte na tlu (zakrivljene, ravne, sklopljene i nesklopljene crte) i hodali po njima.

Također smo stvarali s pokretom na području **društva i znanosti**. U sklopu razrednog projekta pod nazivom Svemir, događaje u sunčevom sustavu prenijeli smo u teretanu. Nacrtali smo orbite na podu teretane i odredili položaj planeta. Djeca su predstavljala nebeska tijela (mjesec, sunce, planete) u skupinama ili pojedinačno, a uzeli smo u obzir i veličinu planeta. Uz mirnu glazbu učenici su prikazali kretanje planeta (oko njihove osi i oko Sunca), djelovanje Sunca i gibanje mjeseca oko Zemlje. Pokretom su učenici pokazali i pomrčinu mjeseca i Sunca.

Kad smo učili o prapovijesti u društvu, pokretom uz glazbu pokazali smo život »kolišćarjev« - stanovnika kuća na štulama. Utvrdili smo uloge koje, su stanovnici imali

u zajednici. Djevojke su skupljale voće, brinule se o vatri i djeci, a dječaci su odlazili u lov ili na pecanje. Djeca su se preselila u prošlost i bez riječi preuzela njihovu ulogu.

Često u nastavu **glazbe** i **likovne umjetnosti** uključujem kreativni pokret. Pjevanje pjesme obogaćujem pokretom ili pojedinačne riječi u pjesmi zamjenjujem pokretom. Uz pomoć kreativnog pokreta potičem učenike na sabrano slušanje glazbe. Biram glazbu, u kojoj su ritam (bubnjevi) i melodija (violina, klavir ...) izraženiji. Učenike dijelim u dvije grupe. Neki s sporim, duljim pokretima pokazuju melodiju pjesme, a drugi s brzim pokretima pokazuju ritam mijenjanja pjesme. Kad u dijelu pjesme postoji samo melodija, tada skupina, koja predstavlja ritam, miruje. Na sličan način skupine djece pokretom pokazuju glas i melodiju u pjesmi.

Primjerom u nastavku pokazat ću detaljnije, kako sam spojila kreativni pokret s glazbom i likovnom umjetnošću i sportom u okviru četiri školska sata.

2.1. KREATIVNI POKRET - PRIMJER DOBRE PRAKSE

Naslov djelatnosti: KIPAR STVARA

Razred: 5. razred

Predmetno područje: Glazbena umjetnost, likovna umjetnost i sport

Ciljevi

Učenici:

- upoznaju i kontroliraju svoje tijelo,
- razvijaju maštu i vizualne performanse,
- se navikavaju na neverbalnu komunikaciju i sudjelovanje u parovima,
- poboljšavaju motoričke sposobnosti, uče o kretanju na različitim razinama,
- znaju suosjećati s glazbom i kretati se u skladu s njezinom melodijom i ritmom,
- percipiraju ritam u kretanju,
- ponavljaju pojmove vezane uz kiparstvo (modeliranje, samostojeća skulptura, reljef),
- prate postupak formiranja ljudske figure od aluminijske folije,
- steknu osjećaj za skulpturu skulpture od cjeline do detalja,
- u svoja kiparska djela ugrađuju vlastito iskustvo i kreativne ideje,
- razvijaju osjećaj stabilnosti kipa i motoričke sposobnosti.

Način aktivnosti:

UVODNI DIO

U krugu dajem učenicima upute za rad. Objašnjavam im, da danas neće biti učenici, već pravi kipari. Razgovarajmo o tome što kipari rade. Koji materijal koriste pri stvaranju? Koji pribor koriste za to?

Podijelim učenike u parove. Objašnjavam im, da će tijekom vježbe imati dvije različite uloge. Jednom će biti u ulozi kipara, a drugi put u ulozi materijala, od kojeg će kipar

stvarati. Uz glazbu kipari će stvarati samo dodirima, a ne riječima. Trebali bi zamisliti kakav materijal imaju pred sobom i sa odgovarajućim tehnikama i pokretima ga oblikovati. Moraju oblikovati ljudski lik u drugačijoj pozici. Učenik, koji predstavlja kiparski materijal, stoji. Uz glazbu, kipar oblikuje dodirima i pokretima i stavlja svog partnera u određenu pozicu. Kad glazba završi, pozivam kipare, da se prošetaju našom galerijom i pogledaju nastale skulpture. Kipovi međutim ostaju u pozici. Tijekom posjeta pozivam kipare, da dobro pogledaju ostale skulpture. Partneri tada mijenjaju uloge. Nakon što su radovi završeni, kipari ponovno gledaju stvorene kipove.

Sjedimo u krugu. Razgovarajmo o tome, kako im se svidjela ova vježba. Učenici pričaju, kako su stvarali, od kojeg materijala i kako su to pokretali pokretima. Zatim pozivam prvu skupinu kipara, da se postave u pozicu kipa, koji su vidjeli u našoj galeriji (ne stavljaju se u pozicu, koju su sami osmislili), a ostali učenici dobro promatraju i pokušavaju dokučiti koji učenik predstavlja kip, koji su oni oblikovali. Zatim druga skupina kipara obavlja isti zadatak.

SREDNJI DIO

Objašnjavam studentima, da ćemo sada kipove oblikovati od aluminijske folije. Učenici pripreme potreban materijal i zaštite stol. Dajem upute, kako od aluminijske folije oblikovati ljudski lik. Podsjećam ih, da je najbolje imati jednodijelnu figuru i dodati što manje materijala jer se tako lakše oblikuje. Njihov je umjetnički zadatak oblikovati ljudski lik u pokretu, mogu dodati pribor figuri (razni predmeti, životinje, odjeća). Učenici samostalno stvaraju i po potrebi ih upućujem na ideje. Nakon što je rad ljudskog lika završen, lijepi se na kartonsku podlogu i priprema razredna izložba.

ZAVRŠNI DIO

Učenici su raspoređeni po prostoriji. Naš razred pretvaramo u galeriju ljudskih figura. Na znak se svaki stavlja u pozicu svog kipa i ostaje u pozici. Zatim sjednemo u krug i svaki učenik predstavi svoj rad. Objasnite što kip prikazuje. Učenici imaju priliku pohvaliti proizvode drugih učenika i također opravdati svoj izbor.

Evaluacija

Pomoću sljedećih pitanja možete ocijeniti svoj rad i rad učenika.

Kako su učenici odgovorili na upute? Jesu li uspjeli suosjećati s glazbom i oblikovati kip bez verbalne komunikacije? Jesu li učenici uživali u zadacima, je li im bilo neugodno? Jesu li uspjeli oblikovati kipove od aluminijske folije? Jesu li pri tome mogli izraziti svoju kreativnost?

Potencijalni razvoj i nadogradnja

Navela sam dvije mogućnosti, pomoću kojih se ova aktivnost može razvijati ili nadograđivati.

- Prva opcija nadogradnje:

U posljednjem dijelu mogli su se postaviti na mjesto kipa, koji su sami stvorili na prvoj ploči, a na drugi znak na mjesto kipa koji su stvorili drugi učenici iz razreda (biraju kako žele). Učitelj je mogao pokazati jedan kip (napravio ga je jedan od učenika), a znak

svi bi se postavili u taj položaj, zatim bi pokazao drugi kip i opet na znak postavili bi se u položaj drugog kipa ... Tako bi mogli isprobati nekoliko kipova, koje je lakše prikazati tijelom.

- Druga mogućnost nadogradnje:

U završnom dijelu učenici bi se postavili u položaj svog kipa. Uz glazbu bi nastali kipovi oživjeli, hodali po prostoru, upoznali druge kipove, družili se (neverbalna komunikacija), doživjeli nešto i vratili se u svoj prostor na kraju glazbe i mirovali. Mogli bismo nastaviti s kreativnim pisanjem. Učenici bi napisali priču, u kojoj bi glavni lik bio njegov ljudski lik, kojeg je napravio.

Pribor: aluminijska folija, karton za podlogu

Glazbene preporuke za oblikovanje kipova uz glazbu:

Rondo Veneziano

URL:https://www.youtube.com/watch?v=TCnUnNZrgOo&list=OLAK5uy_IMGm5SURpd6h7Rn5_zj04SBFkHq89ulg&index=58

3. ZAKLJUČAK

Ovim sam člankom željela ponuditi mogućnosti korištenja kreativnog kretanja u učionici. [2] Ovo je zanimljiva metoda poučavanja i odgoja, koja uključuje učenje kinestetičkim putem. Može se koristiti u svim predmetima i u svim dijelovima časova.

Na temelju svog iskustva mogu potvrditi da je učenje uz kreativno kretanje brže i ugodnije. Postigla sam veću motivaciju za rad među učenicima, a time i veću aktivnost. Osim toga korisna je metoda jer opušta i smiruje učenike te utječe na razvoj pozitivne klime u razredu. Takav pristup poučavanju također igra važnu ulogu u smanjenju "sjedilačkog" načina života djece.

4. LITERATURA

[1] Geršak, V. (2015). Mislići skozi gib in ples: Ustvarjalni gib koz učni pristop.

Ljubljana, Pedagoška fakulteta

URL:http://pefprints.pef.uni-lj.si/3175/1/Gersak_Misliti.pdf (20.8.2021)

[2] Lončar, D. (2011). Poučevanje skozi ustvarjalni gib v 2. razredu osnovne šole.

Ljubljana, Pedagoška fakulteta

URL:http://pefprints.pef.unilj.si/330/1/DIPLOMSKO_DELO_DAMJANA_LON%C4%8CAR.pdf (20.8.2021)